

TEDENSKA PRILOGA

PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Trst 6. avgusta 1950

Št. 30 - Leto II.

BORTOLO PETRONIO

Nekatere značilnosti položaja italijanskih delovnih množic

Za italijanski delavski razred se politični položaj nepovoljno razvija. Nasprotno, slabša se iz dneva v dan in se bo še poslabšal, če ne bodo spremenili svoje poti. V Italiji gre slabo. Vse to se razvija s popolnoma negativno perspektivo, z nevarnostjo poraza proletariata in njene avantgarde Komunistične partije.

Z realnimi pogoji, pod katerimi se je v zadnjih petih letih razvijala zgodovina Italije, bi moral danes italijanski proletariat imeti oblast v svojih rokah. Namesto tega pa se mora boriti, da prepreči neofašizmu, da prevzame v svoje roke politično-socialni položaj v Italiji. Če komunisti ne bodo reagirali, če delavski razred ne bo zavzel pravilne poti (ker je ta pod sedanjimi objektivnimi revolucionarnimi pogoji vedno odprta, bo brez dvoma zmagala buržoazija.

Kriza v italijanskem buržoaznem režimu je še vedno velika. Neprenehoma in z vedno večjo naglico se pojavljajo gospodarska kapitalistična nasprotstva: Razvoj krize je trajen; spopad sledi spopadu. Italijanska gospodarska struktura, ki je bila tako močno prizadeta od fašistične vojne, se danes zviža v krčih krize,

Tako v Italiji kakor drugod podpirajo gospodarski načrti ameriškega imperializma neki določen gospodarski sektor, medtem ko drugega rušijo. Statistični podatki dokazujejo, kako zajema kriza v Italiji največja industrijska podjetja: ladjedelnice in težko industrijo sploh. Tudi trgovina izgublja dnevno svojo moč zaradi nezadostnega delavskega zaslužka. Kakor je znano, dobiva danes delavec za 20 odst. plače manj kot za časa fašizma in kar predstavlja komaj polovico, kar potrebuje proletarska družina. Tudi trgovinska mornarica, čeravno je bila njena tonaža delno obnovljena, se umetno preživlja. Tako trgovinsko mornarico, kakor glavni del italijanskih proizvajalnih sredstev, podpirajo in vzdržujejo samo v korist konservativ-

ne in kontrarevolucionarne politike klerikalne vlade v okviru Marshallovega in Atlantskega plana, na škodo ljudstva.

Tudi turistična in hotelska industrija sta v krizi. Medtem pa položaj denarnega trga dokazuje, da je bilo samo v 1949 letu za 1 milijardo in pet sto milijonov lir pritožb na menice.

Karakteristike začasnosti italijanskega gospodarstva so razvidne predvsem v stalni naraščajoči brezposelnosti, ki je v Italiji zavzela obliko stalne vojske ljudi brez dela (2 milijona in pol brezposelnih).

Nič boljši položaj ni v kmetijstvu, ki predstavlja važen sektor v življenju italijanskega naroda. Široka in zapletena kriza vlada v tem sektorju. Borba za zemljo z direktno zasedbo zemljišč, stavke, nenehni napadi policijskih sil, ki povzročajo mrtve in ranjene, aretacije in pretepi, označujejo trdo borbo za življenje in kruh. To ni dovolj: tudi mali posestniki se stalno pritožujejo in upirajo, ker se njihov položaj stalno slabša. Stalno padanje cen prizadeva veliko škodo predvsem malim in srednjim kmetom. Celotna gospodarska depresija je zavzela že sistematično obliko in nas spominja na svetovno krizo iz let 1931-1932. Tudi v kmetijstvu se lahko rešijo samo monopolisti in veliki proizvajalci s tem da povzročajo propadanje malega kmeta. Velika borba se bije na polju teh gospodarskih panog. Kmetijski koristolovci lahko vzdržijo pritisk, ker se nočejo prilagoditi novim pogojem tržišča kmetijskih proizvodov. Na ta način potrošnja stalno pada, cene za potrošnika se ne spreminjajo in ne sledijo splošni depresiji. Vse to gre na škodo ljudstva in v korist špekulacije. Tako se razvija velika borba med grosisti, posredovalci, dobro opremljenimi ustanovami z znatnimi superprofiti in množico revnih kmetov, ki jih poleg tega še tarejo ogromni davki. Ta borba se večkrat spreminja v gveriljo proti obdavčevanju in davkarjem. Tako se stalno večja množica proletarcev. Ostalo pa povzroča demagoška in reakcionarna politika demokristjanov do malih in srednjih kmetov.

Glavno karakteristiko te krize predstavljajo množice revnih kmetov. Medtem pa se agrarno reformo izkorišča kot sredstvo politične agitacije in obljub. Na kmetijski krizo vpliva močno tudi splošna in delna brezposelnost. Na milijone družin živi skoraj brez zaslužka in v bedi. Tudi zamisel, da bi krizo rešili z emigracijo, je propadla. Zaradi tega na kmetih stalno naraščata beda in pomanjkanje. To stalno in zgodovinsko krizo kmetijskega gospodarstva še bolj zaostrejuje milijoni na pol brezposelnih delavcev iz mesta, upokojujencev in drugih ljudi, ki iščejo na kmetih zaposlitve za vsako ceno.

Tudi stanovanjsko vprašanje je resno. Na milijone ljudi je brez strehe, medtem ko stalni odpusti z dela še bolj poslabšujejo položaj.

Demokristjanska vlada je skušala in še vedno skuša olajšati krizo z emigracijo. Tudi to jim ni uspelo. Emigracija delavcev se je zmanjšala na minimum in je bil učinek zato neznaten.

Italijanski delavci vedo, da predvsem v Franciji in Belgiji izkoriščajo emigrante, ne glede na njihovo strokovno sposobnost, na najtežjih delih in kjer dobivajo najnižjo plačo.

Poizkusi, da bi z znanim gradbenim načrtom zmanjšali delovno in stanovanjsko krizo, so propadli. Le nekaj tisoč delavcev je zaposlenih pri gradnji vil in razkošnih hiš. Jasnó je, da s tem ni bilo rešeno ne vprašanje brezposelnih, ne stanovanjsko vprašanje. Delavci so primorani stanovati v neprimernih stanovanjih kakor živali. Kapitalisti smatrajo hišo kot sredstvo za večanje svojega kapitala. Zato ne gradijo ljudskih hiš, ki jim ne dajo visokih profitov. To povzroča visoke cene stanovanjskih najemnin. Zakonodajala, ki določa višino stanovanjske najemnine in ki izraža interese demokristjanskih zakonodajalcev, ki poseđujejo v Italiji polovico stanovanjskih hiš, še bolj zaostrejuje to vprašanje, medtem ko je ukinitve zakona o stanovanjski zaščiti povzročilo ostro borbo za stanovanje in za obrambo stanovanja pred nasilnim izgonom močnejšega. Stanovanje je danes privilegij. Jasnó je, da prve žrtve takega položaja postanejo brezposelni, upokojujenci, od vojne oškodovane družine, obrtniki in mali trgovci.

To je slika stalne krize, ki je v njo zabredel kapitalizem s prvo svetovno vojno. Danes se ta kriza še bolj pogloblja zaradi nadaljnjega razvoja imperializma in dosledne podrejenosti tako imenovanih evropskih civiliziranih dežel. Sedanji italijanski položaj je neizbežen rezultat progresivnega podrejevanja Italije imperialističnemu sistemu.

Poglejmo sedaj, kakšno je bilo stališče proletarskih množic in revnih kmetov, stališče milijonov kmetijskih delavcev in celo male buržoazije od aprila 1945 dalje. Kakor je bilo z dejstvi dokazano, so italijanske ljudske množice pokazale svojo voljo in odločnost, da prenehajo s preteklostjo, napravijo konec z vladajočim razredom in revolucionarno rešijo italijanski politično-socialni položaj. Množice so se enotno izrazile, da hočejo korenito spremeniti nevzdržni položaj in napraviti konec z ostanki preteklosti. V ta namen so množice bile pripravljene dati največje žrtve. Italijansko ljudstvo hoče nov režim, ljudski režim in plansko gospodarstvo, ki mu bo zagotovilo delo. S to bližnjo preteklostjo, je povezano fašistično delovanje, ki je prineslo toliko gorja, življenjskih izgub in revščine.

Iz vse te globoke zavesti sovražstva se je rodila revolucionarna sila. Zmaga socializma v drugih deželah poleg Sovjetske zveze je ustvarila najugodnejše pogoje za izkoreninjenje in odpravo preteklosti v Italiji. To je hotelo in hoče italijansko delovno ljudstvo.

Kaj so storili in kako so uporabili te močne revolucionarne sile? Ne bomo iskali vzrokov iz časov osvobodilne borbe. Zadoštujejo nam dejstva iz zadnjih let, dejstva od včeraj in od danes. Revolucionarno ozračje, ki je nastalo kot posledica kriminalnega napada na sekretarja KP Italije Palmira Togliattija, vstaje ljudskih množic kot odgovor na krvave dogodke, ki jih

je povzročila klerofašistična vlada, na primer dogodki v Modeni, so dokazali, da obstajajo pogoji, da si delovno ljudstvo pripori oblast.

Prav od tu izvira sedanji neverjetni položaj. Z ene strani imamo množice, ki spontano ustvarjajo revolucijo, z druge pa imamo voditelje avantgarde, ki to revolucijo rušijo in jo ustavljajo z demagoškimi diskusijami v parlamentu s socialdemokratsko parolo o obrambi «ustave», s površnimi in neresnimi pretnjami, kot «Ta je zadnja kri», «Dovolj je proletarske krvi», «Drugič bomo sprožili revolucionarni val, ki bo zajel vse» itd.

Iz česa in od kod izvira ta linija? Odgovor bomo takoj dobili, če se ozremo na drugo vprašanje. Kaj misli, kaj sodi in kaj hoče kominformistično vodstvo italijanskega delavskega gibanja? Ali misli in sodi, da se lahko odločno postopa proti buržoaziji in ji iztrga oblast? Ne! To nam jasno dokazuje politična linija in taktika vodstva italijanskega delavskega razreda v zadnjih štirih letih. Evo en primer: Tako gleda na stvar kominformistično vodstvo italijanske Splošne konfederacije dela: «Imperializem ne more obvladati svoja protislovja in zato se vrši proces reakcionarne involucije, ki dokazuje, na primer v Italiji vzroke naraščajoče degeneracije italijanske demokratično-republikanske države (država, ki si jo je priboril narod s tolikšnimi žrtvami). Zaradi tega je bila razbita narodna enotnost osvobodilne borbe in s tem uničeni odbori nacionalne osvoboditve (CLN). Ti odbori so ustvarili narodno sporazumevanje in bi morali nadaljevati svoje delo. V tem sporazumevanju je bila vključena tudi organizacija sindikalne enotnosti. Zaradi tega so bili naši predstavniki izključeni iz vlade».

Predstavniki v vladi. To je fiksna ideja, ključ, ki naj odpre skrivnostno skrinjo neodločnosti delavskega razreda v tem izrednem italijanskem političnem položaju.

CLN, narodna enotnost, sodelovanje v kapitalistični neomperialistični vladi, to so elementi, na katerih sloni politično delovanje KPI.

V tem dobimo odgovor na protislovja borbe v Italiji in na perspektivo trajajočega buržoaznega režima.

Na teh točkah programa in na tej teoretski podlagi se izraža tudi stališče vodstva italijanske komunistične partije do vprašanja Trsta. Oni potrebujejo, da se Trst vrne k Italiji, da se pozabi na ljudsko revolucijo v Julijski krajini, da se falzificira zgodovina borbe za obrambo ljudske revolucije v Trstu. Zato je potrebno postaviti se na platformo iredentistične politike v Trstu, potrebno je sodelovati z vladno politiko glede tržaškega vprašanja. Kje so dejstva, se bo kdo vprašal. Naj citajo «l'Unità», «La Voce Comunista», «Il Lavoratore» in se bodo prepirali, kje so ta dejstva. Kot primer navajamo samo en citat iz tržaške izdaje «l'Unità»: «Za cela tri leta so izdajalci (titini, B P) vlačili tržaške delavce iz stavke v stavko z namenom ošibiti njihovo moč in jih tako nezaščitene propustiti sovražniku. V vseh teh letih so vlačili delovne množice iz pustolovščine v pustolovščino in tako povzročili sindikalni razkol». To naj bi bila «resnična» analiza marksizma-leninizma v pogledu ljudske revolucije in kontrarevolucije v Trstu.

Da se bomo še bolj poglobili v analizo o italijanskem položaju, obrnimo se tudi na sindikalno polje. Na tem polju se še bolj očara negativna politika italijanske Splošne konfederacije dela in Komunistične partije Italije, ker se ta politika usmerja proti nacionalnemu in mednarodnemu sindikalnemu razkolu. V potrdilo teh trditev naj pregledamo samo italijanski sindikalni tisk v teh zadnjih tednih, kjer se zrealizirala politika in direktive Kominforma. Iz proučevanja teh listov bomo takoj videli, da ima italijanska sindikalna organizacija izključno funkcijo agencije Informbroja, medtem ko se sindikalna borba razvija prav v nasprotni smeri, kakor bi se mogla razvijati, to je v škodo delavcev.

Sindikalni tisk in sindikalno propagando uporabljajo danes bolj za «manifestacije» nego za vzgojo delavcev. S tem hočejo

odvrniti množice od svojega cilja in manevrirati s parlamentarno politiko. Eden od tipičnih primerov je izzveni spor med Svetovno sindikalno federacijo in jugoslovanskimi sindikati. Svetovna sindikalna zveza ni bila ustanovljena, da služi diplomaciji in ocljem «visoke» mednarodne diplomacije. Ustanovljena je bila predvsem, ker so se delavci vsega sveta zavedali potrebe po taki organizaciji, za obrambo lastnih interesov.

Se posebej pa je treba poudariti, da je SSZ nastala kot upravičen odpor in znak dokončnega poraza sindikalnih terorističnih metod fašističnega korporativizma ter metod socialdemokratskega oportunizma.

Torej: da bi mogla na raznih straneh sveta «služiti» birokraciji v Sovjetski zvezi, zanika Svetovna sindikalna zveza tista osnovna načela, ki so bila temelj za ustanovitev te velike svetovne sindikalne organizacije. Tako se SSZ odreka sama svojega programa in njeno vodstvo jo izpreminja s svojim poštenjem v sektaško organizacijo, ki pristaja na nepravilno in frakcijsko akcijo proti Glavnemu odboru jugoslovanskih sindikatov. S tem se žali misel in volja velike večine delavstva, ki ji pripada. Prav iz te akcije je najbolje vidna kominformovska degeneracija, zlasti če jo sodimo po naslednjem stavku, ki je prepoln makiavelizma in ki ga je izrekel sekretar SSZ: «...provokatorsko in špekulantsko delovanje Dj. Salaja in njegovih pajdašev, ki so začeli v decembru 1849 s široko gonjo proti SSZ. Oni so Titovi agenti, ki so se vrinili v vodstvo Glavnega sveta jugoslovanskih sindikatov».

Pri tem pa ni sploh povedano, kdaj in kako so jugoslovanski sindikati podvzeli in razvili gonjo proti SSZ. Dokazovanje ni važno, resnica se ne upošteva: to trdijo časopisna glasila Sovjetske zveze in to — zadostuje. In tudi ni potrebno raziskovati o kominformističnih insinuacijah, po katerih naj bi se Djuro Salaj in njegovi tovariši iz vodstva jugoslovanskih sindikatov vrinili v glavni odbor sindikatov — potem ko so prišli iz zaporov Ljudske republike, kjer so ležali zaradi nacifašističnih zločinov».

In s temi metodami naj bi se «prerodilo svobodno in demokratsko sindikalno gibanje». Toda te metode veljajo le za izvajanje zgražanja in dvoma med delavstvom za njihovo moralno in politično razorožitev, za pasiviziranje in razbijanje; te metode so negativne, one so izvor in glavni vzrok ostalih napak. Kaj dejansko pomeni skelja Italijanske splošne zbornice dela, «komisarja» KPI Agostina Novelle, zaradi katere se zanemarjajo pravilni odnosi med partijo in sindikati, če ne drugega kot to, da se izgublja čut za realnost in pomen za borbo med razredi. Za Novello, komunist v sindikalnem gibanju ne more biti več voditelj, ki ga spoštujejo, t. j. tisti, ki se bori za izboljšanje pogojev dela in mezd, ki je eksponent, ki vzgaja delavce v vzgledom, razvija v njih razredno zavest; za Novello ni več potrebna proletarska demokracija, ni več potrebno delo za prepričevanje v sindikatu in povezava med partijo ter množicami s pomočjo sindikatov ne more biti več rezultat politike, ki odgovarja interesom širokih delavskih množic, organiziranih v sindikatih, s pomočjo strategije in taktike odgovarjajočih sindikatov v mobilizacijski in vzgojni funkciji velike delavske množice.

Za vodstvo KPI in za Novello te stvari niso več važne: v partiji in v sindikatih zadostuje železna pest, moralna in politična likvidacija, zgrajena na podlagi obrekovanja, groženj in falsificiranja dejstev tako, kot se je zgodilo v primeru jugoslovanskih voditeljev in voditeljev na Tržaškem ozemlju, v Italiji in v drugih državah. Na ta način se vodi italijansko delavsko gibanje. Poleg ideoloških, političnih in taktičnih činiteljev se vrinjajo v to politično linijo malomeščanske težnje, ki se razvijajo v mnogih italijanskih voditeljih zaradi vpliva njihove nove socialne pozicije. Dejansko je večina njih sestavljena iz senatorjev in poslancev, županov in svetovalcev.

Toda obstajajo še drugi negativni izrazi te politike. Po di-

rektivah iz Rima organizirajo vidaljevo v Trstu aktiv kominformistične sindikalne frakcije in ta aktiv imenujejo sindikalni kongres STO-ja, na katerega kličejo v prvi vrsti inozemske sindikalne zastopnike. V tem «zboru» pa se nihče ne briga za težko sindikalno situacijo tržaškega delavstva; to ni važno, kar je važno je režija. Kot v Italiji tudi v Trstu ne potrebujejo vodstva delavskega gibanja, ki se je porodilo na sami bazi; vodstvo in linija sta podani s strani ekskluzivističnih organov, ki izdelujejo direktive v interesu sovjetske države. Od tu izhaja politika kodizna in oportunizma; dogmatizem in birokracija, pridiganje mesijanskega pričakovanja «osvobodilne vojne». Iz tega izhaja tudi izkrivljena politična linija brez nacionalnih perspektiv, zmešnjava in gluhi odpor med množicami, nezaupanje med najšibkejšimi ter konspiracija med ostalimi. V takšnem položaju se nahajajo tisti, ki so sistematizirani in na takšen način se zelo lahko razlaga stališče KPI in CGIL do «Svobodne» delavske zbornice v Trstu, ki jo danes — kakor vedno — cenijo in branijo, potem ko so jo skozi tri leta ostro napadali.

Če vstopimo v dvorane kominformistične politike, najdemo tam tudi razlago za tržaške neumnosti Lajola-Ulisseja, katerim se pol Trsta smeje ali da se nad njimi «joče». In iz te politične linije se rodi tako imenovana «revolucionarna» budnost, ki je takšna, da povzroča okostenelost leninistične kritike, paralizira vsakršne pobude in moralno zaslužjenost manj smelih članov. S takšne linije izhaja potreba po izključitvah za tiste, ki so odporni, izključitve na podlagi «izdajstva» in na ta način se poraja konspiracija, hinavstvo in sumničenje v vsej revolucionarni organizaciji.

Očitno ne more KPI na takšni ideološki politični in organizacijski podlagi ter s takšnimi metodami vršiti svoje avantgardne vloge, ne rešuje situacije; funkcija KPI postaja «organiziranje» umika, opravičevanje nasilnosti in pričakovanja.

Toda komunisti imajo pravico, da se vprašajo: kaj se čaka na izpremembo poti? Neofašizem je na delu, se organizira in se razvija, zavzema pozicije eno za drugo v armadi, v tisku, v birokraciji in v bankah; na podeželju, v policiji in v vladi; cerkev je njegov pajdaš, veleposestniki in industriji ga izpodbujejo in ga vzdržujejo, visoka vladna birokracija ga ščiti in pokriva, majhna in srednja buržoazija bi mogli prenehati s klicanjem, medtem ko Šelbova policija tekmuje v škvalizmu. Medtem pa proletariat trepeti in napravi od časa do časa red. Toda ne pride do zaključka; vedno se najde nekdo, ki ga ovira in ki ga ustavlja.

Iz vseh teh razlogov voditelji demokratskega gibanja, ki so vredni in cenjeni, potrebni in dragoceni za delavsko gibanje, sami sebe diskvalificirajo, si jemljejo vrednost vpričo množic. Primer tajnika CGIL in predsednika SSZ G. Di Vittoria je značilen. Zaradi akrobatskih potreb kominformovske politike je mnogokrat zavzel šarlatanske stališče. V Pragi je n. pr. — ko je moral blatiti jugoslovanske sindikate in njihove voditelje, medtem ko jih je nekaj tednov prej v Parizu hvalil, in ki so jim v Milanu ploskali ter jih v Genovi spoštovali, ko je prisiljen skriti v Italiji, kar je pridigal na Češkem, kadar mora napadati jugoslovanske sindikate v govorih in jih ocenjevati v periodičnih biltenih SSZ. Zaradi te «NKVD-jevske» politike se omejuje SSZ na birokratsko funkcijo registriranja sindikalnega članstva, ki se krči, prištevajoč ga k članstvu Rusije ter držav, ki imajo v svoji hiši sovjetske četa. To je funkcija tiste SSZ, ki je ustanovljena na podlagi načela delavske enotnosti brez razlik narodnosti in ideologij, na podlagi široke demokracije najširših delavskih množic. Ta SSZ se pretvarja po malem v orodje mehaničnega življenja, ki je brez funkcij zase,

ki bi bile sposobne voditi borbo delavstva v kapitalističnih državah.

Stvarnost je torej naslednja:

V Italiji obstajajo vsi pogoji za zmago delavskega razreda; razen enega: obstoj vođstva revolucionarnega gibanja, ki bi bilo sposobno voditi delavstvo v borbi, ki odgovarja položaju, vodstva, ki naj bi imelo resnično vlogo avantgardnega voditelja, ki bi bilo sposobno preložit z oportunizmom, odvredit vsako ustavno iluzijo, ki bi bilo izučeno v šoli izkušenj, ki bi tolmačilo junaško voljo množic in ki bi bilo aktivno in priznано kot enakopravno v organih za mednarodno koordinacijo delavskega gibanja.

Končno je treba ugotoviti, da so italijanskemu proletariatu potrebni voditelji, ki bi imeli voljo osvoboditi borbo iz omejitve, ki jo je postavila «visoka» politika diplomatskih tajništav Sovjetske zveze in ZDA. In ti voditelji se morajo najti. V nasprotnem primeru se bodo nujno postavila vprašanja, na katera bodo sledili nujni odgovori: Kakšen bo razvoj italijanskega političnega položaja, če se bo nadaljevalo z linijo in s sedanjimi oblikami borbe? Kakšen bo lahko rezultat velike

borbe, ki jo vodi italijanski proletariat zlasti v zadnjih petih letih? Odgovor ni težak. Dialektična analiza socialnih dejstev v Italiji v zadnjih povojnih letih nas uči, da se je na sektorju italijanske borbe kristalizirala revizionistična in oportunistična politična linija s strani vodstva italijanske komunistične partije. Zaradi te politične linije se odreka vodstvo tisti borbi, ki izhaja tako živo iz socialnih pogojev italijanskega proletariata. Tako se je ustalila potreba obrambne taktike in nevarno pričakovanje ekstranacionalnega «dozorevanja» revolucionarnih dogodbkov, ki jih je treba importirati.

Delavski razred se mora rešiti tega propadanja, rešiti sentimentalizma, preiti iz manifestativnih akcij na revolucionarne akcije, premagati ovire in se osvoboditi politike, ki ga vodi v prepad. Ta politika je tuja specifičnim pogojem v Italiji ter je prisiljena hoditi po določenem tiru, z zavezanimi očmi slediti politiki, ki izvira iz ideološkega revizionizma kominformističnega odklona po vodstvom Komunistične partije Sovjetske zveze.

(Iz mesečne revije «COMUNISTA», št. 3 - Trst)

Organizacijsko poročilo tovariša Sokola na okrajni partijski konferenci v Izoli

Cilj mojega poročila na današnji partijski konferenci je, da bežno pregledamo razvoj in utrditev naše Partije, posebno še ker so pred nami naloge mnogo težje kot so bile one v preteklem letu. S tem mislim na enoletni gospodarski plan, za čigar izvršitev imamo mi člani Komunistične partije kot prvi dolžnost, da delamo, si ga osvojimo, ga spoznamo in ga popolariziramo med množicami s posredovanjem naših množičnih organizacij. Poleg tega moramo aktivizirati najširše množice delovnih ljudi za gospodarske naloge, za vodstvo in za izvršitev omenjenega plana, posebno ker je to določeno po zakonu in ker to ni samo dolžnost vseh delavcev, ker ne bodo samo oni imeli koristi od tega temveč vse ljudstvo.

Ako hočemo realizirati vse gospodarske naloge, ki so pred nami, in ako hočemo premagati vse težkoče, moramo najpoprej skrbeti za naš ideološki dvig, ker samo tako bomo lahko odpravili najhitreje vse pomanjkljivosti in preprečili škodljivo prakticizem, ki vodi gotovo v birokratizem. Da se odpravijo zgoraj omenjene pomanjkljivosti, so potrebne še mnoge žrtve, posebno v preuzgoji širokih delovnih množic.

Materialni razvoj socializma napreduje mnogo hitreje kot preuzgoja človeka, zato je prvi pogoj stalno in vzporedno ideološko dviganje, ako hočemo, da nas gospodarski razvoj ne bo prehitel in če se hočemo izogniti slepi ulici, iz katere je težko priti. Prav zato moramo pričeti s stvarnim individualnim študijem, posebno danes, ko Komunistična partija Jugoslavije in naša Partija vodita težko ideološko borbo proti kominformističnim tendencam, ki strmiyo, da bi ovirale predvsem jugoslovanski narod, da bi uspešno realizirali njih petletni plan. To oviro izvajajo z gospodarsko blokado od strani Sovjetske zveze in njenih satelitskih držav, čigar vodstva nočejo priznati enakosti med narodi in potvarjajo marxistično-leninistični nauk.

Mi se moramo poglobiti v študiju prave in dosledne marxistično-leninistične teorije, ki jo sedaj izvajata Komunistič-

na partija Jugoslavije in naša Partija, in katere na pravi poti marxizma in leninizma gradita socializem in jasno dokazujeta, kako se v praksi izvaja marxizem. To je bilo tudi dokazano po zakonu, ki ga je pred kratkim sprejela ljudska skupščina FLRJ na svojem zadnjem zasedanju. Iz tega zakona nastaja potreba za vsakega posameznega člana, kakor tudi v splošnem za vso Partijo, da se poglobi v gospodarsko problematiko, kajti reševanje gospodarskih nalog zavisi izključno od našega napredka.

Pred nami se postavlja problem, kako bomo mogli doseči vse to. Brez nadaljnjega smo v preteklem času imeli, kakor tudi še vedno imamo, raznovrstne težkoče, posebno v zadevi vprašanja kadrov. Priznati moramo, da smo prav pri tem vprašanju zagrešili velike napake. Efekt tega je, da ne poznamo kadrov. O pravilni razmestitvi kadrov se je že na široko razpravljalo na II. kongresu naše Partije, toda vseeno ta problem ni bil analiziran do potankosti v cilju, da bi izboljšali strokovni dvig in zaposlitev našega osebja. V zvezi s tem lahko ugotovimo mnoge zelo vidne primere nepravilnosti kot n. pr. tale ugotovitve: 545 tovarišev in tovarišic je obiskalo združne tečaje, od teh tovarišev samo 43 je bilo zaposlenih v združnem sektorju, medtem ko bi bilo potrebno, da bi se v tem sektorju zaposlilo okoli 350 tovarišev. Napake so se dogajale tudi v izbiri kadrov, ki so jih bili poslani na razne tečaje, ne da bi bili pri tem ugotovili, če je imel vsak posamezni tovariš možnost za nadaljnji razvoj v določeni panogi in voljo za njegov strokovni napredek. Tako se je zadnjič pripetilo na tromesečnem tečaju za agit-prop, da je bil poslan na tečaj tovariš bolničar, ki je bil po povratku s tečaja ponovno zaposlen v bolnici kot bolničar. Enak primer se je pripetil v Izoli, kjer je elektrotehnik zaposlen pri mestnem odboru Fronte, čeprav ne odgovarja zahtevam tega dela in čeprav nam je vsem znano, da nam primanjkujejo taki specializirani delavci. Napake izvirajo posebno iz dejstva, da se je do pred kratkim vodila zelo pomanjkljiva evi-

denca kadrov, kakor tudi evidenca o njih planski sistematizaciji. S slično prakso moramo brezpogojno prenehati.

Odseki za kadre in za personalo si morajo biti v svesti svoje odgovornosti in strokovnem dvigu in v premetitvah kadrov ter tudi o posledicah, ki nastajajo zaradi slabega dela. Kadrovska politika ne bo mogla biti pravilna in uspešna, dokler bomo imeli v vrstah Partije člane, ki ne izpolnjujejo nalog in niso disciplinirani. Se vedno je mnogo članov Partije, ki niso še spopolnili svojih dokumentov. Naravno je, da je nemogoče pravilno poznavanje kadra v zvezi z njegovim dvigom in z njegovo zaposlitvijo, če manjkajo popolne karakteristike posameznih članov Partije.

Sedanje stanje in problemi partijskih organizacij v okraju je treba pregledati v zvezi z analizo, ki je bila napravljena na II. kongresu in na IV. okrožni partijski konferenci ter na zadnjem v zvezi z današnjimi nalogami dviga politične, kulturne, gospodarske in socialne ravni.

Partijska organizacija v našem okraju nam pokazuje po statističnem poročilu na koncu julija sledeče stanje:

V našem okraju imamo tri mestne komiteje, devet krajevnih komitejev, 11 osnovnih partijskih organizacij v industriji, 18 v raznih podjetjih, medtem pa imamo po vaseh skupno 42 osnovnih organizacij. Torej skupno v okraju imamo 107 osnovnih organizacij.

Članov Partije je 1448, od katerih je 1203 moških in 245 žensk. Kandidatov za Partijo je 323, od katerih 241 moških in 72 žensk.

Socialni sestav članov Partije je:

Delavcev 668 ali 45,22 %

Članov KOZ in kmetov 492 ali 35,70 %

Uradnikov, študentov in ostalih 280 ali 18,78 %

Socialni sestav kandidatov je:

Delavcev 152 ali 48,89 %

Članov KOZ in kmetov 129 ali 40,89 %

Uradnikov in ostalih 32 ali 10,21 %

Tovariši!

Res je, naš okraj je pretežno kmečkega značaja, vendar sta industrija in obrtništvo precej dobro razvita, zato absolutno ne moremo biti zadovoljni s stanjem, ki nam ga pokazuje statistika in sicer bodisi po številu kakor tudi po socialnem sestavu in še manj po narodnem sestavu članov. Tu je dokaz, da še vedno obstaja neko sektaštvo v sprejemanju v Partijo novih članov, ki se dnevno izkazujejo v delu za dvig produktivnosti in ki so vestni graditelji socializma.

Cepprav je število članov v razmerju s prebivalstvom nizko, bi morali uspehi naše Partije biti vidnejši kakor so, v resnici če bi vsak član vršil vestno svojo dolžnost.

Ne moremo zanikati, da se nekateri člani Partije niso izkazali v prostovoljnem delu, ampak ne moremo tudi trditi, da so člani Partije izkazali vso svojo dolžnost do Partije, ker bi lahko aktivizirali najširše delovne množice in ne bi ubrali poti najmanjšega odpora. S tem nočem trditi, da so vse partijske organizacije enake, v zgled naj nam bodo člani partijske organizacije iz Smarij, Babičev, Puč, Ankarana, opekarne Nardone Rudnika in drugih krajev, ki so znali s svojo aktivnostjo in sodelovanjem ter s kolektivnim delom pritegniti veliko večino delovnih množic kraja k političnemu sodelovanju širokih delovnih mas, k utrditvi ljudske oblasti, k združništvu in na splošno k gradnji socializma.

Brez dvoma so slabi uspehi dela odvisni tudi od dejstva, da imajo mnogi člani Partije razne funkcije. Imamo tako primer, da je sekretar celice istočasno predsednik Fronte, predsednik KOZ, tajnik KLO-ja itd.. Na ta način tovariš, tako preobložen z delom, ne more izpolniti vseh nalog, četudi je zelo aktiven. Od druge strani pa vse preveč skušamo opravičiti one člane Partije, ki niso dosledni v delu.

Naša linija se mora držati načela, da vsak član osnovne partijske organizacije ne sme imeti več od ene ali izjemoma največ dve funkciji.

Prav iz teh velikih napak izhaja čisto nemožnost, da se uresniči postavljene naloge, kajti nekateri tovariši so istočasno zadolženi po raznih sektorjih dela. Zaradi tega ti tovariši padajo v oportunistem, čeprav so bili poprej najbolj aktivni. Poznamo primere, da celica Partije dodeli tri, štiri in celo pet sektorjev dela enemu samemu tovarišu, tako da se s časom odtuji političnemu delu in pozneje konča z izključitvijo iz Partije. V takih primerih se moramo uprati, čigava je krivda za tako veliko krivico, ki je bila storjena posameznim tovarišem? Od druge strani pa se dogajajo še hujše napake, ki obstajajo v dejstvu, da naše osnovne organizacije pokažejo v delu strogo neelastičen in ozek razgled, tako da imamo mnogo krajevnih in baznih odborov Fronte, ki so sestavljeni izključno iz članov Partije. To je druga in bistvena napaka.

Vsi odbori Ljudske fronte kakor tudi ostalih množičnih organizacij naj bodo v večini sestavljeni od članov nepartijcev, tako da se zadolži v raznih odborih in komisijah najširše število nepartijcev in da se po teh odborih in komisijah aktivizirajo in politično dvignejo ostali elementi, ki bodo lahko postali bodoči kadri naše Partije.

Če smo do tu kritizirali delo naše Partije, ji moramo tudi priznati, da je imela velike uspehe v borbi za osvoboditev pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije in pravitako v obnovi našega uničenega gospodarstva, v uspešni dovrstitvi agrarne reforme in drugih revolucionarnih reform, v utrditvi ljudske oblasti in nazadnje v razredni borbi in v gradnji socializma. V teh borbah se je naša Partija prekalila.

Za dosego takih uspehov je bilo potrebno mnogo požrtvovalnosti in velika zavest, ki jo je naša slavna in revolucionarna Partija pokazala. S tem je dokazala, da je sposobna svojega življenja in da je sposobna rešiti vse probleme, ki so v zvezi z gradnjo socializma, kar je zagotovilo za realizacijo vseh naših sedanjih in bodočih planov, kakor tudi neizbežne zmage nad klevetami kominformistov in vse reakcije.

Borbeni in požrtvovalni duh naših članov se je izkazal posebno pri pripravih za upravne volitve v ljudska okrajna odbora. Ceraavno je kak član Partije od začetka podcenjeval važnost volitev, moramo priznati, da je velika večina naših komunistov za časa volivne borbe delala z zgledno predanostjo za najboljši izid volitev in to: v prikazovanju važnosti volitev na masovnih sestankih in po aktivih, v utrditvi množičnih organizacij, v odpravi raznih napak političnega in gospodarskega značaja v nazorni propagandi, v organiziranju volivnih odborov, posebno ko so bile predložene tudi nasprotno liste kandidatov. Tovariši se niso umaknili težavam, temveč so delali po cele noči za tehnično pripravo volitev, še posebno v sestavi volivnih imenikov. Tem tovarišem je pripisati zasluga velike zmage Ljudske fronte.

Neko majmanjšo število članov Partije je v tej težki borbi zauzelo pasivno in oportunistično stališče. Ti tovariši se pa morajo zavedati, da Partija ve za vse zaslužne tovariše in vse one, ki niso in ki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti.

Zgoraj omenjena enotnost in revolucionarni duh je ustvarila osnove za začetek nadaljnje demokratizacije Partije in za neposredno upeljavno demokracijo in tajnih volitev sekretarjev in vodilnih kadrov v osnovnih organizacijah Partije, kakor tudi v krajevnih in mestnih komitejih. Najbolj jase dokaz, da je okrajni komitet znal pravilno analizirati kakovost članov Partije, obstoji v tem, da so se skoro vsi člani Partije udeležili omenjenih demokratičnih in tajnih volitev v vseh konferencah osnovnih organizacij po raznih vaseh in v mestih. Se bolj nam služi za ta dokaz dejstvo, da so bili izvoljeni prav oni komunisti, ki so se pokazali za najbolj revolucionarne in dosledne.

Sklicanja sektorskih konferenc in postavitve krajevnih komitejev kakor tudi analiza uspehov, pomanjkljivosti in bodočih nalog, ki so bili pregledani na omenjenih konferencah, dokazujejo pravilnost linije, po kateri so se ravnali višji forumi Partije, ki so s postavitvijo krajevnih komitejev, ustvarili osnove za nadaljnji in uspešni razvoj dela Partije, za razvoj gospodarstva in kulture širokih ljudskih množic. Hiter razmah našega gospodarstva zahteva neposredne oblike povezave okraj-

negi komiteja z osnovnimi organizacijami Partije.

Ta povezava je postavljena s posredovanjem krajevnih komitejev, ki imajo naloge, da proučujejo in uzkladajo vso dejavnost med osnovnimi organizacijami.

Na osnovi te organizacijske strukture nam je dana možnost za nadaljnjo utrditev naše Partije in tudi posameznih množičnih organizacij, za katere mora imeti naša Partija vedno večjo skrb. Dalje bo potrebna boljša koordinacija dela med različnimi masovnimi organizacijami in boljša skrb za Ljudsko fronto, v čigar območje prihajajo vedno bolj vse masovne organizacije. Pripetili so se primeri, da je bila koordinacija sestankov in manifestacij zelo pomanjkljiva pri nekaterih okrajnih odborih množičnih organizacij. Zaradi tega se dogajajo nerednosti in kot posledica tega se zmanjša uspeh dejavnosti teh organizacij. N. pr. Zveza partizanov je poževala na tekmovanje skupine strelcev iz Slovenije. To tekmovanje bi brez nadaljnega imelo dobiti večji uspeh, če bi se omenjeno tekmovanje organiziralo sporazumno z okrajnim odborom SIAU in z okrajno komisijo za Agit-prop, ki sta v istem dneva predvidela druge prireditve. Slične pomanjkljivosti se opažajo posebno v športni organizaciji ZDTV (UCEF), ki mora brezpogojno izboljšati svojo povezavo s Fronto in njenimi organizacijami. Škoda v tem primeru ne trpi samo ZDTV (UCEF), temveč tudi ostale organizacije. Zaradi tega je nujno, da se zanimajo člani Partije in voditelji teh organizacij, da sestavljajo redne tedenske plane, kakor tudi da skrbijo za koordinacijo z vsemi ostalimi množičnimi organizacijami, ki jih vodi okrajni odbor SIAU. Priznati, pa je treba, da so posamezne množične organizacije dosegle znatne uspehe, posebno Ljudska tehnika, čeprav je bila komaj organizirana. Z večjo in boljšo povezavo med množičnimi organizacijami in Ljudsko fronto bodo napori manjši, medtem ko bodo uspehi vedno večji.

Veliko važnost moramo pripisati delu Partije v sindikatih, delo ki je eno najvažnejših partijskih nalog v tovarnah in podjetjih. To delo obstoji v realizaciji gospodarskega plana, za katerega je potrebno, da porabimo vse naše sile k razvoju in k uditvi sindikalnih organizacij, preko katerih izvaja Partija svoje naloge. Čeravno so bila postavljena navodila za organiziranje rdečih kotičkov in marksističnih skupin, ki se dokažejo najpoprej koristni za naše delavce, ki na ta način lahko gledajo v bodočnost tovarno in podjetje kot skupno last in ne več kot trg za prodajo delovne sile, uspehi niso zadovoljivi. To ni bilo izvršeno in gotovo zavira hiter ideološki razvoj naših delavcev, katerim bo v praksi zaupano, kot je to že v Jugoslaviji, vodstvo tovarn in podjetij po delavskih svetih, kar predstavlja eno najbolj naprednih oblik socialističnega gospodarstva.

Nekatere celice ustanov so se obvezale, da bodo pomagale kmečkim obdelovalnim zadrugam v upravi in v delu na polju. Te obveze so bile samo delno izpolnjene. Toda vedno možnost pomoči kmečkim obdelovalnim zadrugam imajo razni kolektivni podjetji in tovarni. Naše kmečke obdelovalne zadruge imajo veliko nujnega dela. Veliko število kmečkega orodja in strojev je pokvarjeno. To močno občutijo naši zadrugniki. Manjkajo nam strokovni kadri, zato bi n. pr. delovni kolektiv tovarne Arrigoni lahko prevzel zaščito nad kmečko obdelovalno zadrugo v Saletu ter bi na ta način lahko nudil široko pomoč s svojimi specialisti in drugimi delavci. Tako se tudi utrjuje zveza med delavci in kmeti, med vasjo in mestom, kakor tudi bratstvo med italijanskimi in slovenskimi delovnimi množicami. Istodčasno lahko postane najbolj konkreten odgovor vsem živinistom in sovražnikom našega ljudstva in naše oblasti.

V začetku tega poročila smo analizirali številčno stanje Partije v tovarnah. To dokazuje oskost gledanja in sektaške odnose v sprejemanju novih članov v Partijo, čeravno se dnevno viša število udamikov borcev za socializem, ki posedujejo vse rekvizite, da postanejo člani naše razreane organizacije. Iz zapisnikov celinskih sestankov ugotavljamo, da partijske organizacije v podjetjih in tovarnah razpravljajo skoro izključno o osebnih zadevah, namesto da bi se zanimali o nalogah delavskih

svetov, o delovnih odnosih, o udamikih, o delovnih brigadah itd., ki so bistvene naloge naših organizacij v tovarnah in podjetjih. Poleg tega ali moremo trditi, da so naše partijske organizacije zadostno razvile diskusijo med delavci o novem in najvažnejšem jugoslovanskem zakonu, o vodstvu gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih? Na osnovi prejetih poročil ne moremo tega trditi! Čeravno je naš komite organiziral izredne konference za študiranje referata tovariša Tita, niso uspeli taki, kot jih je bilo pričakovati. Ta problem je najbolj aktualen in zato je nujno, da se poduzame globok in širok študij omenjenega zakona, ki bo v bližnji bodočnosti sprejet tudi pri nas.

Iz vsega, kar smo zgoraj obravnavali, je razvidno, da so se v preteklosti delale napake zaradi malega poznavanja zadev in predvsem zaradi nizke ideološke ravni članov Partije. Tovariš Džilas je v svojem referatu na V. kongresu KPJ rekel: «V gradnji socializma ne obstoji neki praktičen problem, ki bi ne bil istodčasno tudi problem borbene in žilave ideološke borbe». Mnogi naši člani Partije niso še razumeli resnosti tega problema. Mnoge celice in posamezni člani Partije pa so se prepirali, da je odvisen uspeh dela od ideološke ravni, ki so jo dosegli.

Zaradi pomanjkljive ideološke ravni imamo po vaseh člani Partije, ki se nočejo vključiti v socialistični sektor na deželi, t.j. v kmečke obdelovalne zadruge, v opravičilo navajajo razne neutemeljene izgovore. Dalje iz tega jasno sledi, da se člani Partije ne udeležujejo v zadovoljivi meri, prostovoljnega dela, še posebno se izogibajo udeležbe v frontovskih in mladinskih delovnih brigadah. Ugotovili smo primere, da se člani Partije ne poglobljajo v vse naloge ljudske oblasti, posebno na vasi, kot n. pr. v vprašanje odmerje davkov, odkupa, preskrbe itd. Zaradi tega padejo pod vpliv bogatejših kmetov ter tako branijo njihove zgrešene pozicije. Zgodi se celo, da posamezni člani Partije in celo nekateri sekretarji osnovnih partijskih organizacij sklepajo cerkvene zakone in se udeležujejo maš. Vse to je posledica pomanjkljivega zanimanja od strani tovarišev za partijsko literaturo in tako ohranjajo še vedno staro mentaliteto. Kot že rečeno, vse zgoraj navedeno je posledica pomanjkljive ideološke vzgoje. Zato je potrebno poostriži borbo tudi na ideološkem polju. Studijski sestanki se morajo redno vršiti, prisotnost članov na teh sestankih je enako obvezna in nič manj važna od organizacijskih sestankov. Vsi člani si morajo prizadevati po osebnem študiju in morajo čitati vse demokratične časopise. S tem se bomo lahko izognili napakam. Tako se bo vsak posamezen član Partije lahko osebno boril proti sovražniku, posebno proti kominformizmu, ki so najbolj zagrizeni sovražniki našega napredka in naših uspehov. Kar je pa še največ važno, bodo znali člani naše Partije usmerjati svojo dejavnost v korist skupnosti in svetle bodočnosti, ki je cilj naše Partije.

Tovarišice in tovariši!

Prepričan sem, da bodo naši člani Partije znali v bodočnosti, kot so znali v preteklosti, odpraviti vse svoje napake, in da nam bo današnja konferenca dala nove moralne sile in revolucionarnega člana v pripravi, da prevzamemo vedno nove in večje naloge odgovornosti, predvsem realizacijo našega enoletnega gospodarskega plana ter da ga bomo še celo presegli, dvig naše ideološke in kulturne ravni in končno gradnja socializma pri nas. V izpolnitvi teh velikih nalog, v boju proti zunanjim in notranjim sovražnikom, z zahoda in zahoda, naj nam bo za vzgled slavna Komunistična partija Jugoslavije in njen genialni učitelj tovariš Tito, ki je v borbi za ohranitev marksističnih leninističnih načel, za pravilne odnose med socialističnimi delavci in v borbi za koristi svetovnega proletarskega gibanja.

Zivela Komunistična partija Jugoslavije, ki uresničuje deelo Lenina! Ziveli kmetom in tovarne delavcem!

Zivel njen generalni sekretar in njen vođa tov. TITO!

Zivela Komunistična partija Tržaškega ozemlja, ki sledi pravilni poti Komunistične partije Jugoslavije na čelu s tov. Brankom Babičem!

Ziveli naši udamiki, racionalizatorji in novatorji ter združniki prvoborniki za izgradnjo socializma!

Govor Borisa Kidriča na zaključni slovesnosti ob izročitvi avtomobilske ceste "Bratstvo in enotnost,, prometu

Z mitingom na Trgu republike v Beogradu so se včeraj končale tridnevne slovesnosti ob izročitvi avtomobilske ceste "Bratstvo-enotnost" prometu. Desettisoči frontovcev iz vseh beograjskih rajonov in članov mladinskih delovnih brigad iz Novog Beograda so napolnili trg in nestrpno pričakovali nastop delegacije graditeljev avtomobilske ceste. Okrog osmih je delegacija prispela na trg. V delegaciji so bili člani najboljših mladinskih delovnih brigad, delegati strokovnih delavcev, inženirji, tehniki in voditelji gradnje ter glavnega štaba mladinskih delovnih brigad.

Na slavnostnem odru so bili: član Politbiroja CK KPJ in predsednik gospodarskega sveta vlade FLRJ Boris Kidrič, predsednik vlade LR Srbije Petar Stambolić, ministri zvezne vlade, zastopniki Prezidijske ljudske skupščine LR Srbije, ministri vlade LR Srbije in zastopniki JA ter LF.

V imenu CK KPJ, zvezne vlade in maršala Tita je pozdravil graditelje član Politbiroja CK KPJ Boris Kidrič:

"Tovariši in tovarišice! Dovolite, da vas ob tej manifestaciji dograditve avtomobilske ceste "Bratstvo - enotnost" pozdravim v imenu tovariša Tita, CK naše Partije in zvezne vlade in vam kot zastopnikom naše junaške mladine čestitam k vaši veliki delovni zmagi.

Ne bom ponavljal števil, ki dokazujejo veličastnost opravljene naloge, ker so bile že večkrat sporočene naši javnosti. Omejil se bom na nekatere momente, da poudarim prav simboličen pomen, ki ga ima ta delovna zmaga v vsem našem boju za petletni plan.

Avtomobilska cesta Zagreb-Beograd nima samo po naključju imena avtomobilska cesta "Bratstvo-enotnost". To ime je dobila zato, ker veže Beograd in Zagreb in ker bo v prihodnosti vezala Ljubljano, Zagreb in Beograd, s svojimi vejami pa tudi druga glavna mesta naših bratskih republik. Vendar pa ne gre samo za to. Ne gre samo za prometno povezavo naših glavnih mest. Gre tudi, in to želim danes predvsem poudariti, za bratske in enotne napore, za bratski in enotni delovni polet, ki so ga razvili naši narodi, da bi dogradili ta doslej največji objekt naše petletke.

Prav na tej avtomobilski cesti se je tako rekoč simbolično pokazalo, kakšna veličastna, pred našo ljudsko revolucijo neslutena dela lahko ustvarijo naši združeni narodi. Ta avtomobilska cesta je delo vseh naših narodov - Srbov, Hrvatov, Slovencev, Makedoncev in Crnogorcev. Pri graditvi avtomobilske ceste so se zliili naporji vseh naših republik. Vanjo je vgrajeno gradivo tako rekoč iz vseh krajev naše skupne do-

movine. Zaradi vsega tega je to zares avtomobilska cesta bratstva in enotnosti. Kot sklonjeno delo pa je danes ta cesta zgovoren dokaz ne samo, da v naši državi bratstvo in enotnost obstoji, marveč tudi, da to bratstvo in enotnost daje kljub vsem težavam tudi velikanske delovne zmage.

Naj nam bo torej ta veliki, že doseženi uspeh našega doseždanjega boja za petletko dokaz, kaj vse lahko ustvarijo združeni naporji naših bratskih narodov, v prihodnosti pa naj bo spodbuda za naše nadaljnje delovne zmage.

Bratstvo in enotnost seveda ni edini moment, ki ga je treba poudariti, ko govorimo o velikem pomenu, ki ga ima izpolnitev te naloge iz našega petletnega plana. Dovolite mi, da poudarim še nekatere posebne, prav tako pomembne momente.

Znano je, tovariši in tovarišice, da je bil načrt za zgraditev te avtomobilske ceste, za katero je dal pobudo in katere izpolnjevanje je stalno spremljal tovariš Tito, izpostavljen vsem mogočim kritikam prav od leta 1946 oziroma 1947 pa do same dograditve. Znano je, da je na dnu vseh ter kritik samo skepticizem, nezaupanje, zlohotna prerokovanja, češ da je to naloga, ki je v tako kratkem času ni mogoče opraviti, da je to dokaz grandomanije nove Jugoslavije oziroma njenih voditeljev, da iz tega pravzaprav ne bo nič.

Zlohotna prerokovanja o bodočnosti in rezultati boja za zgraditev so izražali skepticizem, nezaupanje v ves naš petletni plan. So tako rekoč simbol vseh zlohotnih prerokovanj o vsem našem petletnem planu. Vsi sovražniki naših narodov v državi in izven nje so se rogali realnosti te naloge, hkrati pa so se rogali tudi našemu petletnemu planu. Spominjamo se še med drugim tudi kominformovske "kritike" plana za avtomobilsko cesto "Bratstvo-enotnost".

Toda naloga je danes opravljena. Seveda so bili za to potrebni velikanski delovni naporji; ta naloga obsega tudi velike žrtve našega delovnega ljudstva, toda naloga je izpolnjena in prav s tem je že danes simbolično poudarjeno, da bo izpolnjen tudi ves naš petletni plan.

Našim kritikom, zlohotnim prerokom, ki so napovedovali neuspeh naših planov, je preostalo v zvezi z avtomobilsko cesto samo žalostno in sramotno obrekovanje, da je ta avtomobilska cesta zgrajena za "strateške potrebe zahodnih imperialistov"...

In tako je bilo vse, kar so dosegli naši narodi v boju za socializem in svojo srečno bodočnost, podvrženo najprej kritiki, obrekovanjem o grandomaniji in nerealnosti, potem pa, ko je

bilo izpolnjeno, obrekovaljem, da je namenjeno »strateškim potrebam zahodnih imperialistov».

Naj nas le še naprej obrekujejo, mi pa bomo nadaljevali svoj boj za socializem; za zgraditev naše države. Ne dvomimo, da bomo v tem boju tudi še nadalje zmagovali. »Novi argumenti« kominformovske »kritike« so samo dokaz, da so bila in da so še nerealna njihova zlohotna prerokovanja in da so bili in da tudi so realni naši plani.

Naloga zgraditve avtomobilske ceste Beograd-Zagreb je opravljena. Avtomobilska cesta je pred nami, po njej so stekla prva motorna vozila. Dosežen je velik delovni uspeh. Vendar pa ga ni bilo lahko doseči. Boj za to avtomobilsko cesto ni bil samo nepretrgana pesem delovnih zmag, ki so se vrstile druga za drugo, boj za avtomobilsko cesto je izpolnjen tudi s težkimi delovnimi napori, z žrtvami vse naše države. V tem boju so se vrstili tudi začasni in delni porazi, neizpolnitev različnih delnih rokov itd., vendar pa je še pred zaključkom našega petletnega plana končni uspeh že pred nami.

V tem pa je, tovariši, simbolični pomen tega velikega dela naše petletke. Naša dela in ustvarjanje teh del ni samo pesem, samo lepa podoba, ki jo vidimo potem, ko so ta dela opravljena, ko pišemo in govorimo o opravljenih nalogah.

Ta dela so predvsem celotna zgodovina naravnost neverjetnih naporov naših delovnih množic in pogosto nepričakovanih težav. Ta dela so celotna zgodovina ljudskega znoja in ljudskih žuljev, zgodovina samoobvladovanja in odpovedi. Hkrati so dokaz pravičnega predvidevanja naše Partije, našega političnega in državnega vodstva, dokaz, da naši delovni napori, da znoj in žulji, samoobvladovanje in odpoved naših delovnih množic niso bili zaman, marveč da prinašajo prav tiste uspehe, ki jih terjata naša država in naše delovno ljudstvo. V državi, ki se bori za svojo zgraditev v tako težkih okoliščinah kot naša, s takšnimi gospodarskimi in tehničnimi posledicami svoje polkolonialne preteklosti, ob tako doslednem in sovražnem nasprotovanju različnih zunanjih sil, bi te naloge ne bilo mogoče opraviti v tako kratkem roku z navadnim meznim delom, kakor ga poznajo kapitalistične države. Da bi to nalogo mogli opraviti, je bilo treba visoko zavednega dela naših delovnih množic, potreben je bil nov značaj dela, potrebno je bilo ravno tisto zavedno delo, kakršnega sta pokazali naša mladina in naša junaška Jugoslovanska armada, ki je sodelovala na avtomobilski cesti. Ta novi značaj dela so omogočili in dali spodbudo zanj novi socialni pogoji, pogoji, nove Titove Jugoslavije, ki se je osvobodila kapitalističnega in imperialističnega suženjstva in ki gradi socializem.

V tem smislu je avtomobilska cesta »Bratstva in enotnosti« dokaz — s svojim preseganjem norm, tehničnimi predvidevanji itd. — da skoraj ni tehnično-materialne pa tudi ne druge ovire, ki bi je zavedno delovno ljudstvo ne moglo slej ali prej premagati. Prav v zvezi s temi okoliščinami moramo danes v imenu vse naše države izreči zahvalo naši zavedni mladini, ki je dajala zgled požrtvovalnega dela, zgled zavestnega boja s težavami. Hkrati imamo veliko, častno in nadvse prijetno dolžnost, da se zahvalimo naši junaški vojski, ki je svojim junaškim tradicijam osvoboditve naše države, svoji velikanski pomembnosti za obrambo miru in neodvisnosti naše domovine dodala še vse like uspehe pri neposredni gospodarski graditvi naše države. Tovariši, kje je še takšna vojska? Takšna je lahko samo tista vojska, ki je zares zrastle iz ljudskega boja za osvoboditev, ki je v preteklosti v polni meri opravila svojo nalogo, ki jo ima do delovnega ljudstva in ki v sedanjosti in prihodnosti dosledno ostaja veliki otrok naše revolucije in branilec njenih pridobitev. Na koncu mi dovolite, tovariši in tovarišice, da povem še nekaj besed o vlogi našega ljubljenege voditelja tovariša Tita v boju za zgraditev avtomobilske ceste. Vemo, da se plodovi njegovih misli, njegovih delovnih naporov, njegovega vodstva čutilo povsod v naši državi, da so naše zmage zmeraj tesno povezane z njegovim imenom. Pri graditvi avtomobilske ceste se je vloga tov. Tita naravnost simbolično pokazala. Omenj sem že, da so vsi sovražniki naše države, pa tudi vsi malodušneži, osredotočili vse svoje nezaupanje v zgraditev te avtomobilske ceste. Bili so tudi dobri tovariši, ki so mislili, da je naloga pretežka, ki so mislili, da ta naloga preveč obremenjuje druge panoge našega gospodarstva in da bi jo bilo zato treba odložiti. Tovariši Tito, ki je dal spodbudo za to delo petletnega plana in tudi za ves petletni plan, je vztrajal pri tej veliki nalogi in jo spremljal. In naloga je danes opravljena. Prav tako bodo prej ali slej opravljene tudi druge velike naloge naše petletke — pod vodstvom tov. Tita, pod vodstvom naše Partije.

Zavedamo se, da so pred nami še velikanske težave, in se niti najmanj ne prepuščamo upanju, da bomo druge naloge petletke lahko opravili. Ne, še bodo težki, zelo težki boji vendar pa se je v vseh težavah, ki smo jih do sedaj premagali, krepilo naše zaupanje vase, kakor so se krepile tudi naše delovne izkušnje. Zato pa smemo danes zanesljiveje kot prej trditi, da bomo s svojimi delovnimi napori še nadalje zmagovali, kakor smo zmagali po zaslugi naše delovne mladine, junaške jugoslovanske vojske, vodstva naše Partije in osebno tovariša Tita, ko smo gradili to avtomobilsko cesto.